

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ŞI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăştie“ şi „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci pe an.

A P A R E:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu preţuri moderate
Abonamentele şi inserţiunile se plătesc înainte.

Cronică.

Temerile noastre că după o iarnă așa de primăvăratică, cum am avut, va avea urmări nenorocite pentru culturile noastre s'au împlinit. Frig, înghețuri, brumă, ploi reci, ba chiar zăpadă au alternat în timpul din urmă prin regiunile noastre și au nimicit în multe părți toate speranțele în recoltele așteptate.

Sămănăturile de toamnă, care au ernat destul de bine, au îngălbinit și în unele părți sunt atacate de rugină. Tot asemenea au suferit și sămănăturile de primăvară și cu deosebire oarzele. În unele părți rapița a fost nimicită în total. Cucuruzul răsărit a perit aproape tot și a trebuit să fie sămănat a doua-oară. Tot astfel și cu păstăioasele și plantele de grădină. Lăstarii cartofilor au degerat și probabil că vor da din nou dacă bulbi sămănați au fost destul de voluminoși.

Mai rău au suferit pomii roditori și vița de viie. Pe locurile unde au înflorit și înverzit mai de grabă, recolta poamelor este nimicită pentru anul acesta.

Se simte foarte mult lipsa de nutreț pentru vite fiindcă cel de an este aproape tot întrebuințat, ear pășunile, cositurile și cu deosebire trifoiul și lucerna sunt împedecate în desvoltare din cauza frigului și secetei.

Aceasta este icoana despre sămănăturile din regiunile noastre. În Ungaria propriu zisă împrejurările stau mai favorabil și se așteaptă la o bună recoltă. Aceasta și este cauza că grânele nu s'au scumpit afară din cale și deocamdată nu este motiv a se speria lumea că vom avea foamete.

Peronospora viticola (mana viilor, ploaia sêrată) și combaterea ei.

Această boală este caracterisată în următoarele împrejurări:

În primele zile ale verii, se observă pe unele frunze din viile situate pe locuri umede, niște pete albe de o înfățișare ca fiind presărate cu praf de taină. Timpul continuând să fie priincios în întinderea boalei, prin ploi succedate cu călduri arzătoare, așa că în urma acestora, înfățișarea viilor oferă trecătorului impresiunea unei uscăciuni complete a viiei.

Contrar unei credințe prea răspândite între cultivătorii de viie peronospora nu are proveniență directă din ploi, ci este un criptogam (ciupercă), care crește și se înmulțește repede pe timp umed și cald. Organele lui se găsesc în ori-ce timp pe viță, ele trăesc în paguba plantei, ear sporii (semințele lui) se răspândesc pe frunze și în alte părți așteptând împrejurări priincioase pentru a se desvolta. Apare la început pe frunzele de jos, unde găsește mai multă umezeală; apoi atacă fără cruțare frunzele crude și bătrâne. Firele ei se ramifică, se înmulțesc, se unesc și distrug parenchimul (miezul) foi. În scurt timp viia întreagă e cuprinsă de această boală și înfățișarea ei în acest cas este destul de compătimit. Lăstarul se veștejește și producțiunea scade cu intensitatea boalei.

Ca regule generale cum trebuie să tratăm viile atacate vom observa:

1. Tratamentele pentru-ca să producă efectul necesar, trebuie se fie preventive, adecă ele trebuie să fie făcute înainte ca boala să se desvolte. Tratamentul preventiv trebuie aplicat mai cu seamă la începutul vegetațiunii, în mod că tinerii vlăstari și organele cior-

chinilor să fie întrucâtva acoperiți de zama de cupru, pe dată ce boala își face iveala.

Totuși dacă suntem surprinși de ivirea boalei, nu trebuie să se mai stea pe gânduri, aci să se aplice tratamentul ori-cum și cât de repede.

Nu se va putea repara răul deja făcut, dar se va opri întinderea lui.

2. Cele mai bune tratamente sunt tratamentele fluide.

3. Nu trebuie stropit decât dedesubtul foilor; stropirile făcute pe deasupra nu produc nici un efect valoros.

4. Trebuie tratată toată suprafața foilor și pentru a săvârși aceasta nu trebuie să economisim din soluțiune. Acest tratament general este mai cu seamă necesar pentru preîntimpinarea și a ori-cărei alte boale.

5. Este nefolositor de a întrebuința soluțiuni concentrate (prea tari); dozele ce arătăm mai jos sunt cu de săvârșire suficiente; totul este de a stropi pretutindenea.

6. Primul tratament se poate face îndată ce lăstarii au atins 20 sau 25 centimetri lungime; al doilea tratament 20 sau 25 zile mai târziu; al treilea când frunza a dobândit toată desvoltarea sa ierboasă.

În cas eventual vom aplica și un al patrulea tratament îndată ce se va simți nevoie.

*

Printre formulele, destul de numeroase, foarte mult lăudate de experimantatori, ne mărginim a da una care ne pare mai bună și de care se poate garanta o absolută eficacitate, dacă aplicațiunile se vor face la timpul potrivit.

După vechile formule cunoscute până acum la prepararea zemei de stropit, ea avea un unic defect, adecă îi lipsia aderența (alipirea).

Astfel o vijelie mare venind imediat după un tratament, putea să ia jos toată zama și după trecerea acestui accident, era necesar ca să se reinceapă operațiunea din nou și imediat.

Printr'o neașteptată dar fericită împrejurare, un viticultor de seamă întemplantându-i-se neajunsurile sus arătate, îi veni ideea de a topi săpun ordinar de rufe și de a-l amesteca în lichidul zemei; această încercare îi succese pe deplin, dând zemei o aderență (alipire) deservită de către materiile săpunului.

Eată noua sa formulă:

Piatră vénéță (sulfat de cupru) 2 kgr.
Var alb gras (stîns) 2 kgr.
Apă 100 litri.
Săpun de rufe 2 kgr.

Pentru a face amestecul, se disolvă de o parte piatra vénéță în 10 litri de apă caldă într'un vas deosebit, punând aceasta într'un săculeț de zăblău acățat de un bêt și așezat pe buzele vasului, așa că sacul se stea atîrnat cu totul în apă, apoi când topirea este făcută se adaugă 70 litri de apă. Într'un alt vas se sting cele 2 klgr. de var în 10 litri de apă și acest lapte de var, destul de gros, se amestecă bine până devine omogen (deopotrivă). Se varsă puțin câte puțin în soluțiunea pietrei vinete, avându-se grije de a se amesteca cu tărie în timpul operațiunii și câtva timp în urmă. Apoi în restul de 10 litri se topește, pe un foc așezat, 2 klgr. de săpun de rufe tăiat în mici felioare, astfel ca disolvarea să se facă mai repede și când preparațiunea este

gata, se toarnă în modul cum s'a menționat la var. Când totul este bine amestecat și răvăcit cu un bêt mare, această zamă modificată la o culoare de un albastru (vénéț) frumos. Când zama stă în liniște, se lasă la fund parte din materiile compuse, și în fiecare dată când se ia spre întrebuințare se amestecă zama în hărdău spre a deveni omogenă. Soluțiunea și amestecul se fac în vase de lemn neputând a fi vătămăte de tăria lor. Să se ia bine samă că laptele de var să se verse în soluțiunea pietrei vinete și a nu se face invers.

Amintim totodată că 400 de litri de soluțiune este aproximativ suficient pentru un jugăr de viie.

Dela Reuniunile noastre.

Domnii membrii ai „Reuniunii Economice” din Orăștie, cari doresc ca în toamnă să capete altoi dala Reuniune, să binevoască a o înștiința cât mai curînd care de câte are lipsă, și de ce soiuri anume?

Înștiințările le va face prin câte o carte postală trimisă casarului Reuniunii, d-lui Valer Orbonaș, funcționar la »Ardeleana«, sau depunînd acolo un bilet ori o listă cu numele celor cari le cer, și câte și de cari le trebuie. (Pot fi scriși și mai mulți într'o listă).

Cei-ce nu se vor înscrie în acest fel, nu pot primi în toamnă altoi, căci Reuniunea va cere dela ministru numai atîta și din soiurile, pentru cari s'au făcut înștiințările!

Toma Codreanu era între oamenii cei mai nevoiași 2] din Calafindești. El nu avea decât o casuță și o grădină pe o ripă, în țarină n'avea el nici o palmă de loc. Grădina și-o săpa în toată primăvara cu hârlețul, pentru-că vita la plug nu putea umbla pe ripă, dar' nici nu avea ce injuga. Să necăjia el cu grăpina aceea, ear' toamna nu lua decât un coș de păpușoiu 3] ca barabulele, 4) și un coș de barabule ca nucile, și când colo spre Crăciun mănăncă și țurțuri din streșina casei dacă poți. Și, la Toma Codreanu avea cine mănca, căci din mila lui Dumnezeu avea 4 copilași, trei copilițe și un băețel. Pe bietul Toma numai cât îl strîngea la inimă, când vedea, că copii strigă de faome și nu le poate da nimica.

Toma Codreanu, bine că era om nevoieș, dară era ajuns de cap. El nu se da supărării și durerii de tot, ci sta și cumpănia,

2) săraci.
3) cucuruz.
4) catrofi.

Dela Asociațiune. În ședința din 8 l. c. comitetul Asociațiunii a primit invitarea comitetului cercual din Oravița, de-a ținea adunarea generală din anul acesta acolo. Ea va fi convocată pe zilele de 14 și 15 Sept.

Intre alte concluse de mai puțin interes public s'a hotărît tot în ședința aceasta să se intervină la locurile competente din România, ca să se reducă taxele vamale oneroase, cu care sunt impuse dincolo produsele literare române din Transilvania și Ungaria.

Advocatul poporului.

In pășunea comună numai astfel de animale: vite cornute, oi, capre și cai se pot mina sau scoate dela iernat, a căror stare sanitară a fost constatată din partea antistiei comunale și pe care aceia le-a luat deja în seamă. Numărul acestora, precum și locul și ordinea pășunatului o statorește asemenea antistia comunală. Mânzii necurățiți, mai bătrâni de un an și tăurencii mai bătrâni de o jumătate de an, nu pot pășuna decât numai în locuri separate. (Art. de lege XII din a. 1894 §. 21 și 22 și art. de lege VII din a. 1888 § 17).

Creditul de cărcimă. Cuanțumul creditului de cărcimă în comitate difere adecă nu e egal, dar pe lângă toate acestea nu poate trece peste suma de 16 cor. (8 fl.). Dacă cărcimarul, în detrimentul omului și în contra legii trece peste suma arătată, dacă cere pentru siguranța lui un cambiu sau o altă scrisoare deobligatoare, trebuie făcut arătare la judecătoria reg. cercuală în contra acestui pas ilegal. Legea care prescrie acest credit de cărcimă trebuie să fie afisat pentru a putea fi vîzută de toți visitorii, la loc stabil pentru totdeauna în localitatea de cărcimă.

cum și ce ar face ca să scape deasupra nevoiei.

Așa luându-se el pe gânduri odată, ese afară din casă și zice: „în grădina astă ripoasă de geaba își mai bate omul capul cu săpatul și cu sămănatul păpușoilor, pentru-că aici nu se va mai face pâne, cătu-i lumea. Ce, pământul e slab și ars de soare, dar' încă, când dă câte o ploaie repede și rămășița de țerină o mână la vale, de rămăne ear' numai hlei vénéțiu, cu care nu mai ai ce face. Dacă aş planta aici pe ripa asta pom, apoi poate că tot a-și mai avea cu ce-mi ținea casa și mâna înainte. Perje 1) uscate, mere uscate, pere uscate nu-s măn-care rea, ear' nucile încă-s lacome, pe lângă aceea ar fi din ce face și câte un ban, mai ales nucile cum nu le întrebă toamna. De ai avea și 100 de corețe, 2) îndată le-ai vinde, pentru-că le duc în lume cum e acum prumul cel de fer.

1) Prune.
2) coșuri.

F O I Ț Ă

Toma Codreanu.

Pe o coastă de cătră amează-zi se trăgea satul Calafindești încât vara de arșița soarelui se făcea în pământ crepătură și de o schioapă. Dară pentru-că Calafindeștii era așezat pe o coastă da cătră amează-zi, de aceea primăvara se și lua omătul 1] mai degrabă decât în satele celelalte din vale și pământul se arăta iute de sub omăt. Pe când aiurea sta încă omătul, Calafindeștenii prindeau a și ara. Dară ce folos, dacă pământul din Calafindești era nu știu cum roșietec-vinețiu și pânea nu rodea bine. Din pricina asta Calafindeștenii nu țineau multe vite și n'aveau cu ce îndrepta pământul și de și căra cineva în țarină câte puțin gunoiu, apoi și pe acela îl spăla ploaia și-l mână la vale.

1) zăpada.

cimă, și dacă aceasta se întrelasă trebuie făcută arătarea la oficiul pretorial pentru pedepsirea cărcimarului. (Art. de lege XXV §§. 22, 24, 26 din 1883).

Păzitor de hotar (câmp) numai acela poate fi, care na fost pătât cu nici un fel de crimă și în purtarea morală; deosemena trebuie să fi împlinit 24 ani în etate. Jurământul pentru acest oficiu are al depune înaintea protopretorelui, cu care ocaziune își capătă atestatul și insignul sau marca de serviciu, care trebuie să o poarte totdeauna în decursul oficiului la un loc vizibil. La încetarea serviciului atât atestatul cât și marca este a o preda antistiei comunale. Păzitorul e dator în termen de 24 ore a face cunoscută primăriei comunale paguba cauzată, și vitele aflate în locuri oprite a le mâna în comună.

Prețuirea pagubei a o îndeplini e datorința acestuia, dar dacă cineva nu e îndesultul cu aceasta, prețuirea pagubei din nou o poate pretinde din partea antistiei comunale în termen de 3 zile. (Art. de lege: XII din a 1894 §§. 74—91 și 96).

DE TOT FELUL

Pentru friseri. Prepararea de apă de Colonia. Acest parfum rătoritor și plăcut s'a preparat mai întâiu în Colonia de familia Farina, ai cărei urmași și astăzi se ocupă cu fabricațiunea aceas'a. Parfumul constă în prima linie din spirturi de vin, amestecate cu numeroase esențe și oleiuri mirositoare, adăugate în proporțiuni potrivite. Recepta adevărată întrebuițată în fabricile din Colonia se zice că ar fi următoarea: Câte douăsprezece picături din fiecare din uleiurile de nerol, citron [lamâie], bergamot, oranje (portocală) și rosmarin amestecate cu un gram de cardamome de Malabar și un litru de alcool

Dacă mi-aș planta aici pomet, apoi la umbră poate ar crește și ceva earbă, și ploile n'ar mai face șanțurilele cele de sus până în vale. Din pomet poate mi-aș cumpăra și o vâcută pe lângă casă ca să aibă cu ce să înfrupta cei copilași măcar din când în când. Eacă că ar fi mai bine. Și de ce să nu-mi pot planta aici pomēt? Acesta lucru doară nu-i din cale afară de greu. Voi pune mâna și Dumnezeu sfântul poate îmi va ajuta.

Toma Codreanul se suie apoi sus de-a-supra ripei și i-se pare că își și vedea pomētul crescut și înflorit. În vale curgea un pârăuș cu apă curată ca lacrima, spre apus se trăgea o pădurice cum e mai bună să fie scut pentru pomētul de furtunele dela apus. Dincolo peste vale era satul Perlișeni cu biserica lui cea frumoasă de cărămidă și cu turnurile cele acoperite cu bleahă, de strălucceau ca razele soarelui, apoi cu școala lui cea mare tot de cărămidă și cu două rînduri și cu casa sau cancelaria sătească tot atât de mare și de frumoasă. În colo spre rē-

puternic. Toate acestea se destilează și fluiditatea obținută este apă de Colonia.

Pentru sticlari. Sticla se poate rotunzi și tăia foarte ușor, în deosebite forme numai cu ajutorul unei pârăchi de foarfeci. Sticla se taie în apă, însă cu băgare de seamă, ca ea să stea orizontal în apă când se aplică foarfecile. Pentru precauțiune este bine ca să se rotunzască întâiu pe la margini, continuând a tăia, până când se obține forma recerută. Foarfecile nu trebuiesc să fie tare ascuțite.

Pentru măsari. Pentru-ca cleiul se nu se strice și să se descompună, se adaugă acid salicilic. Pentru fiecare chlgr. de clei se adaugă 10 gr. de salicil topit în apă.

Medicul casei.

Una din formele reumatismului se caracterizează prin dureri în muschi (carne) care își schimbă locul. Aci simțim durerea în un picior, aci în mâni, pept, spate, șale etc. Dacă boala nu este învechită, o baie de aburi face adeseori minuni. Fricțiuni (frecături) cu spirt cu sare încă folosește și cu deosebire spirt la care adaugăm $\frac{1}{3}$ parte esență de terebentină. Purtarea unei flane pe pele încă este recomandabilă.

Contra ostipației (incuerii). La mulți folosește dacă bea dimineața pe nemâncate un păhar cu apă proaspătă. Se mai recomandă zama de varză, apoi ca medicament sarea amară și apa de Buda.

Gălbănarea și leuurea ei. În lăuntrul ficatului sau în beșica fierei se plămuesc uneori un fel de petri, cari împedecă scurgerea fierei. Canalul acestuia se mai poate infunda și prin lovituri sau apăsări așa, că fierea este nevoită a se reîntoarce în sânge. Atunci se naște boala numită gălbănare. Ea mai poate fi urmarea unor boale grele, cum e d. e. lungoarea (tifusul). Dacă și ficatul e bolnav, sângele se strică și nu

sărit să întindea un șes larg acoperit de mai multe sate. Toma stă sus sub un stejar crăcos și face: „Ce mândreață în toate părțile, dar' dacă să va ridica și pomētul meu, apoi are ca să fie chiar ca în raiu. Atunci abea va fi aice de trăit. Doamne sfinte ajută-mi.”

Pe Toma Codreanul l-au și împlut lacrimile de umilință adencă înaintea Tatălui celui ceresc.

„La lucru“, strigă el la urmă. „Plantavoiu pomēt, pentru-ca să scap odată de atâta nevoie și necaz“. Și zicând așa, cade în genunchi și ea pălăria din cap, își face sfânta cruce și pretinde a zice: Tatăl-nostru care ești în ceriu... Prea sântă Născătoare de D-zeu ceea-ce ești cu dar dăruiată... Când și-a gătit rugăciunile, a mai zis odată:

„Doamne sfinte, iartă-mă pe mine păcătoșul și te îndură spre mine“.

Era timp de toamnă. Toma Codreanul își ea sēcurea și hîrlețul și se duce în pădurice. Păduricea era plină de merișori și de

arareori se înveninează, pricinuid moartea.

Cele dintăi semne de gălbănare se vęd în albul ochiului, apoi la pele. Un alt semn este, că pofta de mâncare scade repede. Când ficatul e altcum sănētos, gălbănarea nu e greu de vindecat. Ca leac se recomandă îndosebi a bea zilnic de 3-ori atâtea linguri de ceaiu de pelin, câte iei pe virful cuțitului, în 7—8 linguri de apă caldă. Măncare și beutură puțină. Ca hrană e bun laptele. Pentru cari pătinesc de gălbănare sau și de ficat, e bine să bea dimineața și sara lapte cu zăhar și cu o lingură de cărbune pisat mărunt. Dacă boala se înăsprește, este neapărat a se chema medicul în ajutor.

Aprinderea de grumazi. Mulți oameni au foarte mare aplicare spre aprinderea de grumazi. Causa este, că pelița fină din gât este prea gingașe și la cea mai mică rēcire se pomenește omul, că i-se umflă gâlcile (mandulele) și peste tot simte durere. Această neplăcută aplicare se poate perde foarte ușor prin un leac de casă cunoscut de toți. Anume să se fearbă napi albi și cu zama lor să se spele omul gâtul mai de multe-ori dearindul, până când își pierde acea aplicare neplăcută spre aprinderea de gâtlej. Se poate adauge și ceva peatră acră, care asemenea e folositoare în astfel de casuri.

DIVERSE

Cartofii ferți ca să fie mai gustoși. Cartofi ce nu-s copti de ajuns nu sunt făinoși și nici n'au gust plăcut. Ca și cartofii timpurii, ce i pe care îi folosim în vară, înainte de a fi ajuns la coacere, să fie gustoși la mâncare, avem să procedem în modul următor: Când așezăm oala cu cartofi la foc, pune și o altă oală cu apă și lăsăm ca amēdoauē se prindă a ferbe. După-ce apa de pe cartofi a clocotit puțin, o deșertăm și turnăm apă terbinte din cealaltă oală și lăsăm cartofii să fiarbă cum se cade. La ort-ce cartofi se îmbunătățește gustul, dacă îi fierbem în două ape, după cum spusērăm. Se fierb cartofii cu coaje ori curățiti de ea, nu hotărește.

perişori sēlbatici. El să pune la scos și scoate până în sară, de a avnt ce căra în spate de mai multe ori. A doua zi dimineața ea odgonul și stânginul și mēsua, cât de departe are să stee merișor de merișor, perişor de perişor, cireșel de cireșel, vișinel de vișinel perjuț de perjuț, nucșor de nucșor și tot face semne. După aceea să apucă la săpat și sapă tot una până în sară. A treia zi și începe a planta merișorii și perişorii și încă mai aduce din pădurice pentru-că nu-i ajungeau. După aceea să duce la Perlișeni și să dă a umbla prin sat după pomișorii de perji și de vișini. Oamenii îi dădeau, pentru-că el știa cum să-i sape de prin prejurul perjilor celor bētrāni, fără ca să-i strice la rădēcina. A plantat el și perjuții și vișinii ear în rînd frumos.

(Va urma).

Nutrirea animalelor.

(Recipăria interzisă).

(Urmare și fine).

Le vom nutri, ce privește cantitatea, pe cât se poate de uniform, adică nu vom nutri odată prea bine și altădată prea rău, încât să slăbească sau să își pierdă puterile. De aceea totdeauna toamna după-ce am recoltat nutrețurile, vom face calculul dacă cantitatea de care dispunem este suficientă pentru întreținerea vitelor în cursul anului sau nu.

Dacă constatăm că avem prea puțin nutreț, vom cumpăra din afară ceea-ce lipsește, sau dacă aceasta este imposibil, mai bine vom micșora numărul vitelor până-ce dispunem earăși de nutrețul necesar. Deasemenea vom calcula înainte suprafața ce trebuie cultivată cu nutrețuri pentru a nu duce lipsă în cas de nevoie.

Vitele se nutresc iarna mai cu seamă cu nutrețuri uscate, pe când vara ele consumă mai mult nutrețuri verzi, adică mai apătoase.

Trecerea dela un nutreț la altul se va face treptat și nici-odată în mod brusc, contrar vitele ar suferi.

Relativ la timpul când se dă vitelor mâncarea, trebuie se observăm cea mai mare punctualitate și ordine. Animalele mari, pe deplin dezvoltate capătă de regulă de 3—4 ori pe zi; cele tinere, precum și cele bolnave, se vor nutri mai des, vor căpăta însă și porțiuni mai mici. În ambele cazuri însă nu se va da vitei altă porțiune, până-ce nu a mâncat pe cea precedentă.

Nutrirea vitelor poate fi la *pășune* sau la *grajd*.

1. *La pășune* se pot ține vitele numai acolo, unde nu avem lipsă de bălegar (gunoiu) și unde dispunem de locuri întinse, care nu le putem folosi altcum.

Prin pășune putem nutri vitele în modul cel mai natural, fiindcă nutrețul se găsește totdeauna în stare proaspătă și într'un amestec potrivit.

Deosebit de aceasta cruțăm speșele pentru recoltarea nutrețului și nu avem lipsă de așternut. Neajunsul pășunatului însă este că prin influențe climaterice vitele sunt expuse la multe boale, și dacă pășunea este rea, ele nu sunt nutrite cum se cade și slăbesc.

Când ținem vitele la pășune, trebuie să îngrijim, ca trecerea la nutrirea lor de iarnă cu nutrețuri uscate și viceversa să se facă treptat.

Nu vom înceta dar deodată cu pășunatul, pentru a le da numai fân, ci în curs de o săptămână două pe lângă pășunat le vom da mâncare și din nutrețul uscat.

Pășunile vor fi totdeauna împărțite în mai multe tarlale (parcele), care se pasc pe rând, altcum toată iarba se calcă fără a fi folosită. O condițiune esențială a unei pășuni bune este ca în apropiere să fie apă bună pentru adăpatul vitelor, deasemenea și un adăpost pentru a le proteja de ploi reci de primăvară și de căldurile mari de vară. Cele mai naturale și mai ieftine adăposturi sunt plantațiunile de arbori cu coroane mari.

Durata pășunatului depinde dela climă și natura pășunilor. În regiuni mai călduroase poate începe în Martie

și ține până în Noemvrie, adică 7—8 luni. La munte însă numai 3—4 luni.

Cele mai bune pășuni se reservează pentru vitele de îngrășat, animalele tinere abia înțercate și vitele de lapte. Vitele de muncă se vor ține pe pășuni de a doua mână.

Suprafața ce se recere pentru o vită variază 1) dela durata pășunatului, 2) dela calitatea ei și 3) dela specia și greutatea vitei.

Astfel de ex. o vacă de circa 500 klgr. recere un jugăr pășune, dacă ea este bine întreținută, adică nu este preserată cu măracini, mușuroaie și ierburi vătămătoare și nepriincioase nutririi. La noi pășunile fiind în general foarte prost întreținute, va trebui să dăm vitelor o suprafață mai mare, chiar și 2 jugăre pentru o vacă.

Bine înțeles că pentru un bou sau cal vom socoti mai mult și pentru o juncă sau un mânz mai puțin ca pentru o vacă.

2. *Nutrirea la grajd* față de nutrirea la pășune a vitelor este întru atâta de preferat, că este mai uniformă și putem câștiga bălegarul (gunoiul). Afară de aceasta pentru același număr de vite să recere o suprafață mai mică pentru întreținerea lor, deoarece-ce nutrețul cultivat ne dă o cantitate mai mare de nutreț, decât pășunile naturale.

Unele nutrețuri, precum sunt grăunțele, bulbii, rădăcinile, precum și unele produse ale industriilor agricole, cum este borhotul, se pot da vitelor numai în grajd.

Prin acest mod de nutrire însă se scumpește întreținerea vitelor, căci trebuie să le dăm și așternut, și personalul pentru îngrijirea lor încă trebuie înmulțit. Clădirile, precum grajdurile, șoproanele pentru nutrețul verde, platforme (locul de pus bălegar) precum și speșele pentru cultură și recolta nutrețurilor încă măresc mult nutrirea în grajduri față cu pășunatul vitelor.

Nutrirea în grajduri se poate executa în două moduri și anume: cu *nutreț verde* și *uscat*.

a) *Cu nutreț verde* este mai ieftin a nutri vitele, de cât cu cel uscat, deoarece-ce cruțăm speșele de făcut fânul. El se recomandă cu deosebire pentru vacile și oile de lapte. Afară de aceasta este constatat, că prin uscarea nutrețurilor verzi ori-cât de îngrijită ar fi ea, se perde mai mult sau mai puțin din materiile proteice. Neajunsurile ce sunt împreunate cu nutrirea la grajd a vitelor cu nutreț verde e, că acolo ude nu dispunem de trifoiu și lucernă, este greu a avea în tot cursul verii un nutreț verde uniform, adică care să conție tot aceleași materii nutritive. Mai trebuie însă să înmulțim la acest mod de nutrire și așternutul vitelor, deoarece-ce excrementele lor sunt în acest cas mai fluide.

Mare atențiune trebuie să dăm la trecerea dela nutrețul verde la cel uscat și cu deosebire când trecem primăvara dela cel uscat la cel verde.

În acest cas 10—14 zile trebuie să fie cel puțin timpul de tranșiție (trecere).

Nutrețul verde se dă totdeauna în stare proaspătă, însă uscat de ploaie sau rouă. Cu deosebire trebuie să observăm aceasta la trifoiu și lucernă, care este bine a o amesteca cu ceva pae, altcum produce foarte ușor meteo-risăție (umflarea pântecelui).

IV.

Ingrijirea animalelor domestice.

Curățenia cea mai mare trebuie păzită atât pe corp, cât și la nutrirea lor. Cu deosebire vom da atențiune vaselor ce conțin nutrețuri fluide sau semifluide. Țeselatul și periatul corpului se va executa cât se poate de des.

Grajdurile deasemenea trebuie ținute în cea mai mare curățenie și nu vom cruța a da vitelor o cantitate cât de mare de așternut.

Vitele ținute la grajd trebuie ferite cât se poate de căldură și frig prea mare. Este știut, că vitele ținute în grajduri reci consumă mai mult nutreț, decât în grajduri mai calde, deoarece-ce animalele pentru întreținerea căldurii corpului are lipsă de o cantitate mai mare de materii respiratoare. A exagera însă prin o căldură prea mare în grajduri în cursul iernii încă este cât se poate de nesănătos, căci animalele asudă și dacă le scoatem afară la frig pot răci și capătă diferite boale. Mai trebuie ca grajdurile să fie luminoase cu deosebire pentru animalele de muncă și de prăsilă. Pentru cele de îngrășat este de preferat un grajd mai întunecos. Aerul curat încă este o condițiune principală, care contribuie mult la sănătatea vitelor, de aceea grajdurile vor fi înalte și bine ventilate.

În resumat: «Vom prefera un grajd înalt luminos, fie și mai rece de cât un grajd scund, întunecos și cu un aer infectat de vapori de apă și gaze care se produc din bălegar și urina vitelor.

O deosebită atențiune vom da vitelor când se îmbolnăvesc. Ca semne generale de îmbolnăvire sunt: «Animalul nu mănâncă ca de obicei, este neliniștit sau trist, ochii sunt tulburi, urechile sunt reci sau mai calde ca celelalte părți ale corpului, părul sbârlit, pulsul neregulat». (Spre orientare vom nota aci, că pulsul la caii desvoltați, sănătoși și în stare de odihnă este 36—40 bătăi pe minut, la vite mari cornute ajunse la deplină dezvoltare 35—49 bătăi pe minut, la oi 60—80. La vite tinere pulsul e mai repede ca la vitele bătrâne).

Imediat ce observăm că vita s'a îmbolnăvit, vom cerceta cauza și telul boalei și numai după ce le-am aflat vom întreprinde ceva pentru combaterea ei. Dacă nu cunoaștem boala sau nu știm cum trebuie să o lecuim, vom consulta oameni cu adevărată știință. Nu vom da crezământ lucrurilor supranaturale, precum: mușcatul de șerpe, deochiatul, luarea laptelui și altele, nici nu vom întrebuința mijloace pentru combaterea boalelor, care nu convin judecății sănătoase a omului, precum sunt descântecile și alte lucruri băbești.

Vom refuza întotdeauna ajutorul oamenilor care pretind că știu lecu boala fără a poseda adevărată știință.

Agricultorul va mai purta grijă ca vitele sale să nu fie maltratate (chinuite, bătute etc.) de servitori. Nu vom suferi nici-odată să obosească vitele prea tare prin muncă peste puterile lor.

Nu vom permite a lovi și a neliniști animalele fără cauză nici a supune vitele interbântate intemperțiilor

(vremi rele). Din contră vom acorda vitelor timpul necesar pentru repaus și rumegătoarele și timpul necesar pentru a rumega. Servitorii cari nu îngrijesc de vitele noastre într'un mod blând și cu cruțare, îi vom îndepărta imediat.

Timpul pentru împărechere va fi când vita are călduri (se gonește). Aceasta o observăm după neliniștea ce o exprimă, refuză mâncarea, sare pe alte vite, părțile genitale se umflă ceva și secretează o materie cleioasă albicioasă. După fătat earăși se gonește în scurt timp. Dacă la împărechere nu s'a fecundat, căldurile revin după scurt timp și variază după specia animalului.

Împărecherea însăși se face mai bine într'un loc liniștit, de ex. într'un loc închis cu fiecare vită aparte.

Durata gestațiunii (adecă cât poartă un animal) este: La epe 48½ săptămâni sau 340 zile (extreme 330 și 419).

La măgărițe ceva mai mult ca la epe.

La vaci 40½ sept. sau 285 zile (extr. 230 și 321).

La oi și capre aproape 22 sept. sau 154 zile (extr. 146 și 158).

La scoafe peste 17 sept. 120 zile (extr. 109 și 133).

La cățele 9 sept. sau 63—65 zile.

La pisici 8 sau 56—60 zile.

Găinile clocesc 19—24 zile de regulă 21 zile.

Curcile clocesc 26—29 zile.

Gâștele clocesc 28—32 zile.

Rățele clocesc 28—33 zile.

Porumbeii clocesc 17—19 zile.

Totdeauna vom însămna data împărechirii a vitelor noastre ca să știm dinainte pe ce timp vor făta.

Desvoltarea unui animal începe imediat după fecundațiunea mamei sale. Este natural deci că în timpul gestațiunii cu cât mama va fi mai bine nutrită cu atât și fătul se va desvolta mai bine. Materiile proteice se vor da deci unei vite a făta într'o cantitate mai mare ca de obicei. Că vita este fecundată observăm că numai capătă călduri, poftă de mâncare se mărește și pe la mijlocul gestațiunii începe a i-se mări pântecul. Mai târziu putem deja simți mișcările fătului punând mâna pe partea dreaptă a foalei (pântecului). La vitele de lapte laptele scade tot mai mult cu cât se apropie mai mult timpului de a făta. Cele rele de lapte înțarcă deja cu luni înainte de a făta; altele bune se întâmplă că nu înțarcă de loc. Cu toate acestea este bine a nu le mulge câtva timp înainte de a făta pentru-ca fătul să se poată desvolta mai bine și mama să nu slăbească prea tare.

În timpul din urmă a gestațiunii, vitele trebuie tratate cu o deosebită cruțare pentru a împedea vre un *avort* (lăpădare). O nutriție neregulată un nutreț mucigăit, sare prea multă, apă de săpun, răceli și o tratare brutală pot produce acest avorturi. Dacă podeala grajdului este astfel făcută ca picioarele din dărăt ale vitei să stea cu mult mai jos de cât cele de dinainte, încă poate produce lăpădarea fătului. Prin avort nu se pierde numai fătul dar este periclitată chiar și viața mamei și în tot cazul pierdem laptele ei. Vitele care au avortat odată sunt dispuse a lăpăda fătul și mai în urmă, din care motiv este bine a le exclude dela prăsilă.

(Va urma).

DIN LUME

Paotul între Austria și Ungaria.

Soartea pactului dintre Austria și Ungaria cauzează tot mai multe griji cercurilor conducătoare. Cele două guverne ori câtă silință își dau, tot nu pot ajunge la deplină înțelegere, deoarece nici prim-ministrul Körber nici Széll nu este aplicat să cedeze din punctul seu de vedere. Maiestatea Sa Monarhul încă a întreprins pentru grăbirea unei soluțiuni, declarând că pactul trebuie să se facă, căci atunci înzadar ar fi trăit 70 de ani. Situația e gravă și parcă se încurcă tot mai mult, cu toate acestea se crede, că pactul va fi încheiat fără de a produce vre-o criză ministerială, mai ales fiindcă Monarhul a declarat, că are deplină încredere în ambii miniștri-presidenți.

Răsboiul Burilor

«Petit Bleu din Bruxella, ziarul oficios al Burilor emigrați, tractând asupra urmărilor ce le-ar avea anexarea statelor bure, zice că Anglia va avea cu mult mai mari pagube pe urma anexării, decât dacă și-ar retrage trupele. După anexare Burii vor urî și desprețui pe Anglia încă și mai mult, și vor căuta prilej de răzbunare. «Acuși, când porțile Africii-sudice vor fi deschise de nou, toate popoarele pământului vor da Burilor și Olandezilor din Capland sprigin real, nu numai platonice acum. Anglia, a cărei forță militară va fi necontenit angajată în Africa, va putea fi pe ușor umilită din partea marilor puteri, ear răzbunarea Burilor va plana ca sabia lui Damocle asupra imperiului englez», zice autorul articolului din „Petit Bleu“.

Din Peninsula Balcanilor.

„Neueste Nachrichten“ din München primește din Sofia știrea, că comitetul macedonean a dat emisariilor sei ordinul secret, ca să asasineze pe episcopul sârb Firmilian, în ziua intronisării sale la Ueskueb.

Mobilizarea flotei austro-ungară din Pola.

Lui „Le Rappel“ i-se vestește din Trieste, că excadra austro-ungară, care ancorază în portul din Pola, a plecat grabnic în apele levantine. Comandantul excadrei a dus cu el un ordin pecetluit, pe care numai în largul mării îi este permis să-l desfacă.

NOUȚĂȚI

P. T. restanțieri cu abonamentul pe quartatul expirat sunt rugați a trimite cât mai neîntârziat prețul abonamentului, contrar vom fi siliți a sista expedierea ziarului la adresele d-lor. Ultimul termen este 1 Iunie n. a. c.

Nou vicar. I. P. Să Episcopul Nicolae Popea a numit vicar al diecesei Caransebeșului pe Preacuviosul arcaimandrit Filaret Musta.

Concert în Orăștie. Inteligența română din Orăștie au arangeat un concert pe ziua de 17 Maiu n. în sala Hotelului „Transilvania“ cu concursul d-nei Irina de Vladaia primadona dela opera din Bucureși, al d-nei Maria S. Corvin jun., al d-soarelor Veturia Corvin și Iosefina Glodariu și al d-lui Gr. Savu artist dramatic. Venitul curat e destinat pentru un scop filantropic.

Petrecerea cu dans ce tinerii meseriași români din Orăștie au voit să țină la 17 Maiu în sala Reuniunii („Pannonia“) s'au amânat.

O cununie strălucită. Duminica trecută a avut loc în biserica Inimei lui Christos din Budapesta cununia strălucită a avocatului dl Dr. Victor Gyarmati cu d-soara Lenke Mauthner, fiica reputatului furnisor de semințe a curții imp. și reg. Edmund Mauthner. Spațiul cel restrins abisericii nu a putut cuprinde pe toți gratulanții, sosiți din toate țerile. Numeroși notabili din corpul judecătoresc și al baroului, precum și reprezentanți distinși ai comerțului, agriculturii și industriilor din Ungaria, Austria și străinătate au fost prezenți la această ceremonie. După cununie tineră păreche plecă în voiagiu de nuntă spre Italia.

Ordinea examenelor publice, la școalele elem. popor. confesionale din tractul Orăștiei cu finea anului școl. 1901/902. Maiu 1/14 Petreni, Simerea; 2/15 Măgura, Mărtinești; 3/16 Tămășasa, Dăncșor, Dăncul-mare; 5/18 Căstău; 6/19 Gelmariu, Gioagiu, Feredeș; 7/20 Renget, Mada; 8/21 Ardeu, Balșa; 9/22 Voia, Porcurea, Almașul-mic; 10/23 Poiana, Almașul-de-mijloc; 11/24 Almașul-mare; 12/25 Glod-Nadăștia, Cibu, Băcăia; 13/26 Bozeș; 14/27 Mermezău, Homorod; 15/28 Cern-Băcăinți, Valea-mare, Buluc-Curpeni; 16/29 Băcăinți, Binținți, Pischinți; 19 Maiu v. [1 Iunie n.] Șibot, Balomir; 21 Maiu v. [3 Iunie n.] Romos, Romoșel; 23 Maiu n. (5 Iunie n.) Vaiedeu; 24 Maiu [6 Iunie n.] Folt, Boiu, Turdaș; 25 Maiu [7 Iunie n.] Ludești, Orăștioara-de-sus; 26 Maiu [8 Iunie n.] Orăștioara-de-jos, Beriu, Sibişel; 27 Maiu [9 Iunie n.] Vinerea; Iunie 3/16 și 4/17 Orăștie, unde se va face și solomintatea încheerii anului școlar.

Sucesiunea tronului sârbesc. Din St.-Petersburg vine următoarea știre: In cercurile diplomatice de aici se vorbește ca de un lucru sigur, că principele muntenegrean Mirco va fi proclamat de moștenitor al tronului Sârbiei încă în vara anului acestuia. Ca preludii, regele Alexandru și principele Nichita vor fi oaspeții Țarului, în luna Iulie, la Spala, unde va fi de față la consfătuire și un reprezentant al Austro-Ungariei, putere garantă a status-quo-ului în Balcani. Indată

după întoarcerea regelui Alexandru la Belgrad, ar fi să se facă proclamație, privitoare la declararea succesorului tronului.

Starea sămănăturilor în România. Din telegramele sosite aproape dela toți prefectii ministerului de interne rezultă, că din fericire sămănăturile n'au suferit aproape deloc în urma ploilor abundante și a frigului excesiv din zilele trecute. Totuși rapița fiind mai sensibilă frigului, nu se pot încă precisa stricăciunile ce a suferit, decât mai târziu. E adevărat însă, că pomii înfloriți au suferit foarte mult.

Boale de porci. Fiindcă cu porcii duși în Austria din părțile noastre, s'au dus și boale de porci, guvernul Austriei a oprit ori ce trimitere de porci din unele comune ale comitatului Hunedoarei, anume din cercurile Geoagiu, Deva, Hunedoara și Ilia, în acestea găsindu-se mai ales boala.

Incoronarea regelui spaniol. Altons al XII-lea, tinerul rege spaniol se va încorona în 17 Maiu. După-cum se telegrafează din Madrid, pe această zi socialistii și republicanii au plănuit demonstrații, cu deosebire republicanii vor să țină mai multe adunări în punctele principale ale orașului. Consiliul comunal din Barcelona și San-Sebastian au refuzat împrumutul cerut pentru speșele de încoronare; alte orașe precum și Valencia vor urma acest exemplu.

Furnisare de încălțăminte pentru honvezi. Ministrul ung. de honvezi a luat hotărârea de a da meșșugarilor din patrie furnisarea încălțămintelor și anume a 16'300 de părechi bocoance și 6700 părechi ghete ușoare. Prețul unei părechi de bocoanci este 10 cor. 15 bani, al ghetelor ușoare 8 cor. 65 bani. Marja gata este de a se înainta cel mai târziu până la stîrșitul lui Martie 1903 la depositul de monture din Budapesta. Relativ la timbrarea ofertelor, s'a dat favorul de a se pune timbru de o coroană pe coală, ori câți ar fi semnați pe ea. Meșșugarii, cari fac oferte individuale, fiecare trebuie să pună timbru de 1 cor. Ofertele sunt de a se înainta cel mult până la 1 Iunie a. c. la camera de comerț și industrie din Brașov.

Expoziția de horticultură din Budapesta a întrecut toate așteptările. Partea leului în succesul obținut îi revine casei c. și reg. de semințe, Edmund Mauthner, a cărei expoziție e așa de colosală și exchisită, încât firma e acoperită din toate părțile de expresiuni de recunoștință.

Turburări în Portugalia. Anarchia cea mai teribilă domnește în Portugalia. Soldații refuză a restabili ordinea. Studenții se dedau la acte reprobabile. La Coimbra demonstrații au ridicat baricade. Gendarmeria fiind bombardată cu pietri, a tras cu gloanțe asupra mulțimii. Au fost morți și răniți. Trupele refuzând de a trage, mulțimea a strigat: «Trăiască armata!»

Universitățile din Oporto, Lisabona și Coimbra au fost închise.

Studentii din Coimbra au legat pe recitor pe un car cu gunoiu și l-au dus la un grajd unde l-au închis.

La Oporto a fost disolvat un regiment deoarece-ce oficerii și soldații se uniseră cu demonstrații.

Boala de splină (dalacul, amurare, antraxul, carbonul) și-a făcut ca în toți anii aparițiunea ei și de astă-dată în comitatul Hunedoarei. Chiar și orașul nostru Orăștia nu a fost cruțată de ea. Cum această boală este foarte molipsitoare și măsurile de a împedea lățirea ei sunt foarte severe (stricte) multe conflicte se ivesc între proprietarii de vite și autorități. Un cas dintre cele multe amintim următorul: In comuna Pricaz au murit 4 vite de această boală. Autoritatea a oprit comunicarea vitelor între ele, așa că cele-ce erau în sat au fost oprite acolo, ear cele dela pășune nu este permis a le aduce în sat. Cele dintâi per de foame din cauza lipsei de nutreț, ear celelalte sufer de frig și ploie. Ar fi bine ca autoritățile competente să găsească o modalitate ca să poată împăca atât interesele generale, cât și ale crescătorilor de vite.

Doctorul Bendom din Raguzza se afirmă că ar fi descoperit vindecarea radicală a rucului fără operație.

Reconstruirea fortărețelor rusești. Ziarele poloneze primesc din Varșovia știrea, că un ucaz imperial ordonă reconstruirea tuturor fortărețelor dela hotarile dinspre Austria și Germania, având a se cheltui 420 milioane de ruble.

Oficerilor și funcționarilor turci li-s'a interzis cercetarea caselor locuite de creștini. E vorba să fie apărați de influența ideilor europene.

In Constantinopol se înmulțesc atacurile de stradă contra creștinilor.

Foamete între Săcui. In multe comune din Ciuc și Treiscaune scriu foile ungurești, că domnește o mare miserie. Nu e lucru rar să vezi oameni căzând la pământ leșinați de foame. In unele comune au fost dispensați mulți copii dela cercetarea școalei, pentru-că s'ar fi timpit la minte din cauza foamei. Săcuii părăsesc cu grămada satele și trec în România. In Ciuc a isbucnit și tifusul [îngoaarea].

Emigrările. In luna Martie au emigrat din Transilvania, Ungaria și Croația-Slavonia nu mai puțin ca 14.604 indivizi, dintre cari 7151 în America, 5442 în România și restul în alte țeri ale Europei. Numărul cel mai mare de emigranți l-au dat Săcuii din Treiscaune (1694), urmează comit. Brașov, Bacibodrog, Zemplin, Sibiu, etc.

Călugăriță — bărbat. La Orel, în Rusia, a fost de curând arestată o călugăriță dela acea mănăstire, sub acuzarea că a furat un bilet de zece ruble.

Directorul poliției a ordonat nevestei unui funcționar să facă perchișiție călugăriței. Dar care fu spaima femeii când observă, că acea călugăriță era un bărbat. De trei ani el se afla în mănăstirea din Orel.

Brutarul și negustorul de unt. In România se vinde pânea după chlgr. Săptămâna trecută a fost la o judecătorie de ocol [cercuală] o pertractare, care a stîrnit risul celor-ce erau de față. Un brutar [pec] acuzase pe un negustor de unt, că-i vinde untul cu lipsă la cântar. Negustorul afirma, că nu-i adevărat, cu toate-că se constatase prin poliție, că intr'adevăr n'a fost atîta unt, cât a declarat el. Eată cum s'a desvinovățit el. A zis adevă: «Eu știu, că fiecare pâne trebuie să fie de un chilogram. Ei bine, de câteori li vindeam unt, puneam în blidul cumpenei în loc de chilogram o pâne de-a lui. Dacă aceasta n'a fost de un chilogram, atunci de bună-seamă nici unt n'a fost un chilogram. Cine e însă vinovatul?» Toți au ris și judecătorul l-a achitat. Zic acum unii, că brutarul ar vrea să facă pânilor mai grele de un chilogram, dar cei mai mulți nu vot s'o creadă.

Călindarul vechiu și nou a săptămânii.

Dum. Slăbănogului, ev. Ioan, c. 5, g. 3, v. 4.

Dum.	5 S. m. Muc. Irina	18 (+) S. Rus.
Luni	6 Dreptul Iov	19 (+) L. Rus.
Mărti	7 Muc. Acaxie	20 Bernadin
Merc.	8 (+) Ap. și ev. Ioan	21 Prudenție
Joi	9 Pror. Isaia	22 Elena
Vineri	10 A. Simon Zilot	23 Desideriu
Sămb.	11 Muc. Moxie	24 Ioana

Têrgurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 20 — 25 Maiu n.

- 20. Batej. Cagu. Jucul de jos. Mocni. Poiana sărată.
- 21. Bahnea. Iassenova.
- 22. Becicherecul mare. Cal. Făgăraș.
- 23. Barot.
- 24. Hadad. Luna. Morișdorf.
- 25. Beclean. Budapesta. Uzon.

Cursul pieții din Budapesta

— în 12 Maiu 1902 n. —

	per 50 klgr.	
Grâu	cor. 8-80	până la 9-15
Săcară	7-10	7-30
Cucuruz	4-90	5-95
Ovės	6-70	7-45
Mazere	—	—
Fên	—	—
Orz	5-75	6-20
Hirișcă	—	—
Linte	—	—
Cânepă	—	—
Trifoiu	65.—	70.—
Lucernă	48.—	56.—
Unsoare	56.—	56-50
Slănină	49.—	53-50
Untură	60.—	—

Prim-colaborator: **Const. P. Barcianu.**
Redactor-responsabil: **Ioan Fleșeriu.**

H. GRAEF
Librărie de cărți, note, hârtie și tot felul de recuizite de scris în Orăștie.

Își recomandă marele seu deposit de: Hârtie de cancelarie, epistole și tipar, Couverte, Cărți de contabilitate, de copiat și Notese, precum și tot felul de articli aparținători cancelariilor și școalelor.

Cassete elegante cu hârtie de epistole. Bogat asortiment de Albumuri pentru poesii și fotografii, (24) (cele mai potrivite cadouri.) 6—

Portrete Fotografii mărite până la înălțimea naturală „VICTORIA“ lucrata artistic și elegant, cu prețuri moderate

Prospecte la cerere stau la dispoziție.

Toate cărțile arătate, de ori unde și de ori-cine precum și piesele musicale și de artă, se pot procura prin mine cu prețul lor original.

Se aduce la cunoștința publică, că în (46) **HUNEDOARA (PIAȚA-MARE)** 5— în casele domnului **Eduard Toth** s'a deschis o

Tipografie

Librărie și cu un **Deposit de tipărituri** sub numele:

„**IDEAL**“

Institut tipografic în Hunedoara.

Tipografia primește ori-ce fel de lucrare tipografică.

➤ **Serviciu prompt.** ➤

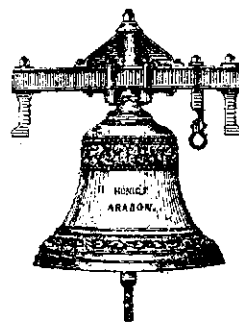
Executare cu acurateță și ieftină.

Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată cu motor de vapor, **ARAD, Strada Rákóczy Nr. 11—28**

S'a fondat la 1846

Premiată la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.



Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire, recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg., invenție proprie, cari au avantajul, că față cu ori-ce clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc, — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă totodată clopotele de fer, ce se pot

învêrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage, fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învêrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noue pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni, la dorință se trimit gratis. (15) 12—20



VERZEICHNISS
aller 50.000 Gewinne
 Der grösste Gewinn im glücklichsten Falle
1.000.000 Kronen.
 Speciell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt.

Kronen	
1	Prämie mit 600000
1	Gew. 400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
3	30000
1	25000
2	20000
3	15000
31	10000
67	5000
3	3000
432	2000
763	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4900	130
50	100
3900	80
2900	40
50,000	13.160,000

Sämmtliche Gewinne werden in ca. 6 Monaten gezogen und sind in Baar zahlbar.

Noroc excelent la Török.

Foarte mulți prin noi s'au făcut fericiți. **Onorații cumpărători au câștigat la noi peste 6 milioane cor.**

Cea mai cu noroc loterie în toată lumea e loteria noastră de clase reg. ung. privilegiată, care în curând se începe din nou. Din

100.000 losuri 50.000 cu CÂȘTIGURI IN BANI se vor trage la sorti, va să zică, după conspectul alăturat al listei de tragere la sorti câștigă jumătate din totalitatea losurilor.

In timp de 5 luni se va sorta considerabila sumă de **13 milioane 160 mii cor.** Întreaga întreprindere stă sub inspecția statului.

o optime (1/5) fl. — 75 sau 150 coroane.
 un pătrar (1/4) „ 150 „ 3— „
 jumătate (1/2) „ 3— „ 6— „
 un întreg (1/1) „ 6— „ 12— „

Losurile le trimitem cu rambursă sau în schimbul trimiterii banilor. Planul oficios se trimite gratis. Vă rog a trimite comanda imediat, dar' cel mai târziu până la **22 Maiu a. o.**, când se încep tragerile cu toată încrederea la noi.

A. Török și soțul

casă de bancă
în Budapesta.
 ☆ VI. Teréz-körút 46/a. ☆

Cea mai mare prăvălie de losuri în detail în patria noastră.

Secțiunile loteriei de clasă a prăvăliei noastre principale:

1. Váci-körút 4. 2. Muzeum-körút 11.
 3. Erzsébet-körút 54.

„ARDELEANA“
 institut de credit și de economii societate pe acții.

Sediul: Orăștie, în casele proprii.
 Fondată la anul 1885.

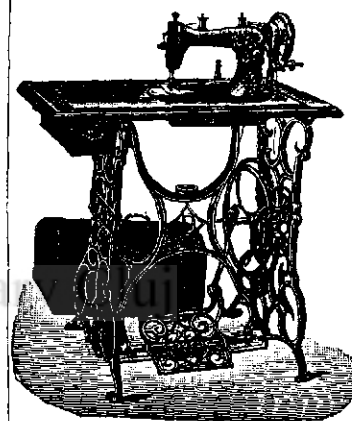
Capital soc.: 500.000 e. Fonduri: 350.000 e
 Starea depunerilor: peste 2.000.000 e

Se primesc: **Depuneri spre fructificare**, dela particulari cu 5% fără anunț, cu 5 1/2% cu anunț; ear' dela corporațiuni culturale cu 6% interese.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute **prin postă** se efectuează cu **reîntoarcerea postei.**

(48) 6— Direcțiunea.



Recomand depozitul meu, aproape cel mai mare de **mașini de cusut**, de felurite sisteme, tocmită mai ales pentru broderia de artă cu prețuri foarte moderate, și la dorință, pe lângă plătire în rate ușoare.

Mașini vechi se primesc în schimb, ca plată pentru cele noue. (37) 9—

F. F. Widmann

prăvălie de modă, postav, lingherie, pânză
 diferiți articoli în Orăștie (Szászváros).



La cerere preliminară gratuite! **PICTOR** La cerere preliminară gratuite!

de **Icoane bisericesti**
Lajos Jäger 7—20
 în Orăștie (Szászváros)

Piața-mare Nr. 2, unde se află Perceptoratul și Pretura

Execută tot felul de reparaturi la altare.

Pregătește icoanele cele mai frumoase și eftine lucrate în uleu pe pânză.

O icoană costă: 2, 3, 4 și 5 fl. (După mărime).

Portrete cu creon după fotografie, în mărime naturală, costă 2 fl.

Scrisoarea pentru comande se taie. Banca **Török A. és Társa Budapest.**

Vă rog a-mi trimite.....losuri originale de I. clasă de ale loteriei de clasă împreună cu planul oficios.

Sumi de.....coroane { Vă rog a o rambursa } ce nu convine
 { o trimit cu mandat postal } se șterge
 { o alătur în note de bancă }

Adresa corectă:

(55) 6—6

Nu există **Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile** ca acelea care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în **BUDA-PESTA**

Cancelaria și depozitele: **Str. Rottenbiller 33.** Localul de vânzare: **Str. Andrássy 23.**

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

(52)

7—52